

FORMAREA PERMANENTĂ PRIN TEHNOLOGII E-LEARNING

PROF.UNIV.DR. IOAN RADU

*Academia de Studii Economice București,
Facultatea de Management,
021 319 19 69, prof_ioan_radu@yahoo.com*

CONF.UNIV.DR. MINODORA URSĂCESCU

*Academia de Studii Economice București,
Facultatea de Management, 021 319 19 69, minoursa@ase.ro*

ASIST.UNIV.DR.D. MIHAI CIOC

*Academia de Studii Economice București,
Facultatea de Management,
021 319 19 69, mihaicioc@yahoo.com*

The European Union Education Council adressed in the year 2002, to all the candidate countries, the initiative to associate to the process of developing educational systems, in conformity with the workplan for implementing the three strategic objectives regarding educational and professional formation systems for the 2001-2010 period. In this context, the improvement of the romanian educational management represents a priority for the universitary learning system, which has to promote the most recent methods capable to assure the access of all specialits to the continuos formation process. One of the ways to fulfill this objective, which has already proved its efficieny in the international educational practice, are the e-learning systems capable to support an „blended learning” system, offering the posibilidad to combine the distance learning methods with the traditional ones. The research team succeeded to define the components of this kind of specialists continuos formation model, setting up the basis of the first international master program with double diploma based on a software and communication infrastructure capable to assure the formation of the romanian specialists in European Union by connecting the e-learning platforms of the Academy of Economic Studies in Bucharest and of the D’Artois University from France.

E-Learning este tehnologia care a revoluționat sistemul tradițional de învățare la distanță, iar oportunitățile sale au fost sesizate și valorificate atât în instituții de învățământ, cât și la nivelul organizațiilor publice sau private. Din punctul de vedere al structurii, un sistem de eLearning asigură facilități pentru transferul de cunoștințe prin dezvoltarea și publicarea de conținut educațional sub forma de cursuri sau biblioteci virtuale și verificarea și testarea cunoștințelor folosind simulări manageriale, scenariii sau studii de caz pentru evaluare. Luând în considerare principalele caracteristici ale sale, putem defini **conceptul de sistem de eLearning** ca fiind un ansamblu de metode, tehnici, instrumente și proceduri prin care se asigură furnizarea de programe de învățare sau training, folosind mijloace electronice, precum și evaluarea gradului de asimilare a cunoștințelor de către cursanți.

Un sistem de eLearning trebuie să fie construit după un model flexibil, atât din punct de vedere organizatoric, cât și din punctul de vedere al materialelor de instruire, și să permită desfășurarea de procese de învățare sincrone și asincrone[2]. În acest context, există numeroase variante de implementare a unui sistem de eLearning. Astfel, de cele mai multe ori, se recurge la soluții de tip ”**blended learning**”, care combină metodele clasice de învățare cu cele de tip eLearning. Este evident că, pe lângă funcționalitățile sale generale, un sistem de eLearning trebuie să satisfacă și o serie de cerințe specifice, stabilite în funcție de natura pieței căreia se adresează. Din acest punct de vedere, specialiștii apreciază că **piața eLearning** este structurată în trei mari sectoare:

Sectorul academic, care este apreciat ca fiind cel mai mare consumator de produse eLearning. În S.U.A., spre exemplu, o statistică recentă a relevat faptul că peste 25% din populație este implicată, în mod direct sau indirect, în primirea sau furnizarea de servicii specifice unei anumite forme de învățământ.

Sectorul corporativ, format din companii și instituții publice care utilizează eLearning-ul în scopul perfecționării profesionale a personalului propriu. Aceasta este cea mai dinamică piață, caracterizată prin investiții mari în implementarea de sisteme de învățământ la distanță. Un exemplu sugestiv îl constituie compania General Electric, care a investit, în anul 2004, peste 500. mil \$ pentru activități de training online.

Sectorul consumatorilor individuali, care include beneficiarii proceselor de formare continuă. În acest sens, în S.U.A. se apreciază că, anual, se derulează peste 200.000 de cursuri de formare continuă, între care ponderea celor derulate folosind mijloace electronice este în continuă creștere.

Concluzionând, indiferent de specificul pieței, investițiile în perfecționarea resurselor umane se numără printre cele mai importante. În acest context, un sistem de eLearning asigură o instruire unitară, o mai bună monitorizare a rezultatelor obținute de cursanți și traineri, evaluarea metodelor didactice folosite, planificarea resurselor (instructori, săli de curs), economie de timp și optimizarea procesului de învățare organizațională.

Operaționalizarea tehnicilor de eLearning în cadrul unui program de master

În calitate de cadre didactice la Academia de Studii Economice din București – Facultatea Management, autorii acestui articol au inițiat organizarea unui program internațional de master cu dublă diplomă, în parteneriat cu Universitatea D’Artois din localitatea Arras, Franța. Inclus în oferta educațională a celor două instituții organizatoare pentru anul universitar 2006-2007, sub numele de “**Managementul Întreprinderii și al Teritoriului**”(MIT), originalitatea și caracterul de noutate al acestui program de master este reliefat cel puțin, de următoarele două aspecte:

procesul de instruire al cursanților depășește paradigmele tradiționale ale învățământului clasic, legat de restricții de timp și spațiul de învățare, prin **introducerea tehnicilor de eLearning**;

absolvirea masterului va fi certificată prin eliberarea unei **double diplome** – una recunoscută de Ministerul Educației și Cercetării din România, iar cea de-a doua recunoscută de Ministerul Educației Naționale, de Învățământ Superior și de Cercetare din Franța.

MIT oferă posibilitatea perfecționării și acumulării de noi cunoștințe pentru managerii, specialiștii și experții din domenii de interes la nivel național și european – **mediul de afaceri, administrație și servicii publice de interes general**. Un argument suplimentar care susține scopul pe care și-l propune *MIT* decurge și din faptul că, în ultimii ani, în cadrul companiilor naționale și în special internaționale, în procesele de recrutare și selecție a personalului tendința este aceea de a lua în considerare în mod esențial, experiența profesională și pregătirea educațională. Pentru funcțiile de management se constată din ce în ce mai mult o preferință a angajatorilor pentru absolvenții programelor de master, aceștia din urmă dobândind prin intermediul acestei alternative, competențe care îi pot califica pentru poziții de “top management” în companii performante în țară sau străinătate.

Programul MIT este proiectat sub aspect structural și funcțional într-un ansamblu interdisciplinar și tehnologic, cu elemente reprezentative ale culturii organizaționale a celor două universități organizatoare, urmărind realizarea a două *obiective strategice*:

- Dobândirea **statutului de promotor** al programelor de tip master la nivelul Academiei de Studii Economice din București, în cadrul cărora procesul de instruire al cursanților este asigurat prin platforme de eLearning.
- **Deschiderea școlii superioare românești de învățământ economic** spre mediul european, prin formarea unor specialiști recunoscuți în țările membre UE.
- În contextul reformei învățământului românesc, precum și în spiritul alinierii la cerințele integrării în Uniunea Europeană organizatorii acestui program de master au orientat modul lui de desfășurare în direcția satisfacerii necesității de perfecționare a specialiștilor, managerilor, funcționarilor publici etc., fără ca aceștia să fie constrânși ca spațiu și timp de învățare. Astfel, aprofundarea unor cunoștințe și dobândirea altora cu caracter de noutate de către fiecare cursant, va fi susținută de ansamblul tehnicilor specifice platformei eLearning. Prin particularitățile sale, *MIT* îi încurajează pe cursanți să privească studiul ca pe un proces continuu și să se perfecționeze în practica și problematica cea mai actuală din sfera economică și cea a administrației, pe o infrastructură modernă informatică și de comunicații.

În esență, platforma eLearning care va asigura operaționalizarea procesului de instruire al cursanților este alcătuită sub **aspect structural** dintr-o serie de module:

- **Biblioteca digitală**, care reunește ansamblul suporturilor de curs, pentru fiecare disciplină inclusă în curricula programului de master. De aici, cursanții pot consulta în format electronic, cărțile de referință în domeniul de interes, având și posibilitatea “navigării” cu diverse motoare de căutare, pentru a identifica și alte referințe din literatura de specialitate.
- **Biblioteca de teste de autoevaluare**, care sunt structurate pe discipline și oferă cursantului posibilitatea unei evaluări proprii și obiective. Astfel de teste pot fi regăsite la sfârșitul fiecărei lecții parcurse sau după fiecare capitol, fiind diferențiate după gradul de dificultate, timpii de răspuns etc. Avantajul folosirii acestor tehnici de autoevaluare este legat în primul rând de factorii psihologici și motivaționali, cursantul beneficiind de un mediu “intim” (el și calculatorul) pentru a-și testa nivelul cunoștințelor.
- **Testele de evaluare**, grupate de asemenea, pe discipline, permit realizarea interacțiunii între profesor și cursant, printr-un proces flexibil care înlătură anumite restricții clasice aflate în cadrul activităților de examinare.

Sub *aspect funcțional*, platforma eLearning implementată în cadrul programului de master oferă o multitudine de funcții, tratarea lor exhaustivă depășind însă limitele prezentului articol. Câteva dintre cele mai importante funcționalități se referă la:

- Posibilitatea obținerii unui set complex de rapoarte, utile atât echipei de management a programului (evidențe statistice, centralizări cursanți, taxe de studiu etc), cât și fiecărui cadru didactic, component al corpului profesoral (situații individuale referitoare la evoluția cursantului în cadrul procesului de instruire, rapoarte care reflectă prin diverși indicatori, gradul de implicare al cursantului etc).
- Existența forumului electronic, axat pe tratarea unor subiecte de interes general, la nivelul unei grupe de cursanți, sau a unor discuții orientate profesor-cursant, sau cursant-cursant (prin moduri de lucru de tip sincron sau asincron).

Instruirea masteranzilor în sistem eLearning nu exclude întâlnirile “*face to face*”, dintre cursant și tutor. Astfel, în cadrul programului *MIT*, pentru fiecare disciplină din curricula universitară sunt prevăzute activități tutoriale, destinate dezbaterii unor probleme pe marginea materialelor parcurse de către cursanți și de asemenea, ateliere de lucru de tip “*work shop*” cu o puternică tentă aplicativă, unde pot fi discutate cazuri reale din domeniile de specialitate ale masterului.

O sumară analiză comparativă între modul tradițional de instruire și cel interactiv, bazat pe tehnologie informatică evidențiază o serie de elemente care au ca scop *promovarea învățământului modern bazat pe eLearning și crearea în conștiința potențialilor cursanți a ideii de pregătire și perfecționare, fără constrângeri legate de spațiu și timp.*

Folosirea eLearning-ului pentru instruire, formare și dezvoltare a diverselor abilități profesionale este marcată de câteva dimensiuni fundamentale:

- **Eficientă.** Majoritatea cursanților nu au timpul necesar și nici motivarea respectivă pentru a se forma ca autodidacți. Studiul individual după cursuri tipărite distrage, de multe ori, atenția cititorului și nu focalizează suficient de bine concentrarea spre scopul final al instruirii. Cu siguranță, eLearning-ul va funcționa mult mai eficient decât simpla citire a unui manual.
- **Economie.** Odată cu creșterea numărului de cursanți, devine din ce în ce mai eficient să se implementeze un sistem de eLearning decât să se folosească instruirea clasică. Conform „*Training Magazine*”, cheltuielile se reduc cu 50% - 70% prin înlocuirea instruirilor bazate exclusiv pe prezența profesorului, cu soluții eLearning.
- **Caracter practic.** În multe cazuri, persoanele care doresc să se instruiască printr-un program de pregătire sunt dispersate pe arii geografice întinse. A trimite această mulțime de cursanți la un centru unic de instruire, pentru cursuri ce se desfășoară într-o sală obișnuită este la fel de nepractică și ineficientă ca și trimiterea unui profesor spre toate aceste orașe, într-un „circuit academic”. Și aici, eLearning-ul poate fi util, prin reducerea atât a costurilor, cât și timpilor de deplasare.
- **Standardizare.** În mod firesc, modul de învățare și de comportament al cursanților este diferit și ca urmare, nivelul de cunoștințe asimilate pe parcursul instruirii clasice este extrem de eterogen. Sistemul eLearning standardizează nivelul de informații transmise cursantului și oferă tehnici prin care cantitatea de cunoștințe asimilate este evaluată obiectiv.
- **Performanță mare de învățare.** S-a demonstrat faptul că instruirea asistată de calculator este mai puțin intimidantă pentru cursant decât metodele clasice. Grijile

și stresul de a nu face greșeli în fața colegilor și a profesorului sunt eliminate. Simulările pentru folosirea diverselor aplicații oferă cursantului posibilitatea de a exersa, fără riscul distrugerii sistemului și fără teama de a nu greși – ceea ce, în situația clasică, ar conduce la rezultate negative. Prin eLearning cursanții pot învăța independent și în propriul lor ritm, ceea ce conduce la o creștere a factorului de reținere a cunoștințelor cu până la 50%, față de instruirile conduse de profesor.

- **Flexibilitate.** Deoarece eLearning-ul este disponibil utilizatorului final oricând dorește acesta și practic de oriunde, atâta timp cât există o conexiune la Internet, profesorii au acum la îndemână un mijloc modern și flexibil pentru transmiterea efectivă și în timp real a informațiilor către cursanți. ELearning-ul ajută la atingerea obiectivelor educaționale într-un interval de timp mai scurt decât instruirile clasice, reducând timpul în care cursantul parcurge materialele de studiu.
- Suntem cu toții conștienți de faptul că, traversarea erei noilor tehnologii informatice și de comunicație impune în orice domeniu – în speță și în cel al educației – transformări radicale atât de tehnici și tehnologie, cât și de metodologie și, nu în ultimul rând, de mentalitate. Cu siguranță, una din transformările și în același timp, provocările lansate de domeniul IT se orientează spre procesele de învățare, instruire și educație, atât la nivelul formării inițiale, cât și în ceea ce privește formarea continuă. Sistemul clasic de învățare rămâne în continuare prioritar în mediul universitar și, marcat mai mult sau mai puțin de instrumentele și tehnicile informatice și de comunicație, el satisface nevoia de pregătire atât pentru absolvenții de liceu, cât și pentru cei aflați în posesia unei diplome de licență (pentru aceștia din urmă, sub forma cursurilor postuniversitare, a programelor de master științific etc).

Ca alternativă modernă de pregătire și perfecționare în domenii de real interes în România și pe plan european, programul de master *MIT* - prin structura și funcționalitatea sa – lansează o provocare și o invitație la cunoaștere, unor categorii de persoane aflate în sfera administrației publice sau în mediul de afaceri, care trebuie să găsească un *echilibru convenabil între necesitatea de instruire continuă și existența unui buget personal de timp destul de limitat.*

Dincolo de aspectele generale ce caracterizează sistemul eLearning, prezentate succint în prima secțiune, autorii și-au propus prin articolul de față să evidențieze concret posibilitatea aplicării acestui sistem în cadrul unui program de master modern, compatibil și cu cerințele la nivel european.

Prin structura sa modernă, precum și prin flexibilitatea și dinamismul instruirii de tip eLearning, programul MIT se constituie ca un mijloc de asigurare a acelui echilibru la care aspiră orice cursant, echilibru ce poate fi reflectat în următorul motto:

“Înveți și descoperi singur! Te autoinstruiești și câștigi: Timp, Calitate, Originalitate și un loc în Europa!”

Bibliografie:

1. Close, R.C. – „E-Learning and Knowledge Technology”. Sun Trust Report, 2000.
2. Keegan M. - „E-Learning, the Engine of the Knowledge Economy”. Keegan Corporate Report, 2000.
3. Roberts, T.S. – „Computer-Suported Collaborative Learning in Higher Education”. Ed. Idea Group S.U.A., 2004.
4. Radu I., Ursăcescu M.- „Informatică și management”. Ed. Universitară, București, 2005.